

คุณภาพชีวิตของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมฟอกย้อม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาสาขารณศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2557

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

Copyright by Mahidol University

คุณภาพชีวิตของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมฟอกย้อม

QUALITY OF LIFE AMONG WORKERS IN TEXTILE DYEING FACTORIES

รัตนารักษ์ อาษา 5636833 PHMP/M

ส.ม.

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : วิรินทร์ กิตติพิชัย, วท.ด., แอนน์ จิระพงษ์สุวรรณ, Ph.D., ชัชวาล สิงห์กันต์, ปร.ด.

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวางนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของพนักงานในโรงงานอุตสาหกรรมฟอกย้อมและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง กลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานที่ปฏิบัติงานในสายการผลิตและห้องปฏิบัติการทดสอบสีในโรงงานอุตสาหกรรมฟอกย้อม 5 แห่ง ในจังหวัดสมุทรปราการ สมุทรสาคร และนครปฐม จำนวน 216 ตัวอย่าง เก็บข้อมูลระหว่างเดือนเมษายนถึงมิถุนายน พ.ศ.2557 โดยใช้แบบสอบถามชนิดที่ตอบด้วยตนเอง

ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพชีวิตของพนักงานอยู่ในระดับดีใกล้เคียงกับปานกลาง (ร้อยละ 50.9, 49.1) มีคะแนนร้อยละเฉลี่ยเท่ากับ 74.77 เมื่อพิจารณาคะแนนร้อยละเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตรายด้าน พบว่า คุณภาพชีวิตด้านจิตวิญญาณมีคะแนนร้อยละเฉลี่ยสูงสุด (81.73) รองลงมาคือ การมีน้ำใจ (79.60) การใฝ่รู้ (76.97) สังคม (75.62) ครอบครัว (73.86) การผ่อนคลาย (71.01) สุขภาพ (69.46) และการเงิน (67.36) ตามลำดับ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของพนักงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ สัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงาน ความปลอดภัยในงานมีติดการป้องกันการประสบอันตราย ลักษณะงาน สัมพันธภาพกับผู้บังคับบัญชา สวัสดิการ ($p < 0.001$) สถานภาพสมรส ($p < 0.01$) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ และสภาพแวดล้อมทางการยศาสตร์มีติดการรับรู้ต่อท่าทางการทำงาน ($p < 0.05$) และปัจจัยทำนายคุณภาพชีวิตของพนักงาน ได้แก่ สัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงาน ($\beta = 0.31$) ความปลอดภัยในงานมีติดการป้องกันการประสบอันตราย ($\beta = 0.26$) และสถานภาพสมรส ($\beta = 0.16$) โดยสามารถร่วมกันทำนายความแปรปรวนคุณภาพชีวิตของพนักงานได้ร้อยละ 23

จากข้อค้นพบจึงมีข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารโรงงานอุตสาหกรรมฟอกย้อมว่า ควรสร้างกลไกและจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้พนักงานมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน การสร้างความตระหนักให้พนักงานใส่ใจต่อการใช้อุปกรณ์ป้องกันการอันตรายทุกครั้งขณะปฏิบัติงาน มีการปรับท่าทางการทำงานของพนักงานให้ถูกต้องตามหลักการยศาสตร์ และควรมีการกำกับ ควบคุมสภาพแวดล้อมภายในโรงงานให้อยู่ในสภาวะที่เหมาะสมไม่เป็นอันตรายต่อคนทำงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อลดโอกาสเสี่ยงที่พนักงานจะได้รับอันตราย รวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนใช้จ่ายทางการเงินให้แก่พนักงาน ซึ่งเป็นการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของพนักงานให้เป็นทุนมนุษย์ที่มีคุณภาพ และพร้อมที่จะขับเคลื่อนองค์กรให้เป็นองค์กรคุณภาพและมีความสุขต่อไป

คำสำคัญ : คุณภาพชีวิต/ อุตสาหกรรมฟอกย้อม/ สิ่งแวดล้อมในงาน/ ความปลอดภัยในงาน/ พนักงาน

QUALITY OF LIFE AMONG WORKERS IN TEXTILE DYEING FACTORIES

RATTANAPORN ARSA 5636833 PHMP/M

M.P.H.

THESIS ADVISORY COMMITTEE: WIRIN KITTIPICHAI, Ph.D.,
ANN JIRAPONGSUWAN, Ph.D., CHATCHAWAL SINGHAKANT, Ph.D.**ABSTRACT**

The purpose of a cross-sectional survey study was to investigate the quality of life among workers in textile dyeing factories and related factors. The samples consisted of 216 workers from production lines and the color testing laboratories in 5 textile dyeing factories in Samutprakan, Samutsakhon and Nakhonpathom provinces. Data collection were accomplished with self-administered questionnaire from April to June 2014.

The results revealed that the overall quality of life among workers were most likely between good and moderate levels (50.9% and 49.1%), and the percentage-mean score was 74.77. In addition, the percentage-mean scores of quality of life for each dimension showed that the score in the soul dimension was higher than the heart, brain, society, family, relax, body, and money dimensions (81.73, 79.60, 76.97, 75.62, 73.86, 71.01, 69.46, 67.36, respectively). The eight factors were significantly associated with an overall quality of life, namely, co-workers relationship, safety at work in the dimension of accident prevention, job characteristics, supervisory relationships, welfares ($p<0.001$); marital status ($p<0.01$); physical environment, ergonomics environment in the dimension of working posture ($p<0.05$). Furthermore, the three considerable predictors of overall quality of life among workers in textile dyeing factories were the co-workers relationship ($\beta=0.31$), safety at work in the dimension of accident prevention ($\beta=0.26$), and marital status ($\beta=0.16$), which accounted for 23% of the variance in the overall quality of life.

The findings lead to recommendations that administrators of textile dyeing factory should have management mechanisms and well-planned activities instituted for workers to establish good relationship among each others. These include rising awareness of prevention regarding unexpected situation in the workplace by encouraging workers to pay attention to using personal protection equipment in workplace and by improving the ergonomics posture of the workers while in the workplace. The factory environment should be monitored and managed continuously. It should be aimed at workplace health and safety environment that prevents accident and ill-health among workers. Moreover, providing the knowledge regarding financial plans for the workers in order to reinforce the quality of life among workers. These are significant factors which will bring about a quality of life and happiness in the workplace for organization.

**KEY WORDS: QUALITY OF LIFE / TEXTILE DYEING FACTORY /
WORK ENVIRONMENT/ SAFETY AT WORK/ WORKER**

177 pages